

Sergej Kraigher
v naši tovarni

V četrtek dopoldne, 16. novembra, se je mudil na daljšem obisku v naši tovarni predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher.

Ob prihodu v tovarno so ga pozdravili namestnik glavnega direktorja ing. Helmut Turzanski, predsednika DS podjetja in UO Marijan Čeferin in Andrej Košič. Ob ogledu tovarne pa je tov. Kraigherja spremljal tudi ing. Filip Majcen, vodja službe za organizacijo proizvodnje.

Predsednik skupščine SRS si je ogledal stroje v enoti polizdelki pnevmatike, nato pa se je zadržal v več kot dvournem razgovoru s predstavniki kolektiva, družbenopolitičnih organizacij in organov upravljanja. Navzoča sta bila tudi Grašič Lojze, predsednik DS delovne enote avtopnevmatikarna in Sajovic Ignac, vulkanizer, član delavskega sveta podjetja.

Tovariš Kraigher se je posebno zanimal za proizvodnjo avtopnevmatike. ▲

Tov. Kraigher je v začetku razgovora izrazil željo, da bi mu odgovorili na nekaj vprašanj. Predvsem ga je zanimalo, kakšni so naši gospodarsko komercialni efekti, materialni stroški, odnosi v zvezi z realizacijo nalog in zaloge. Poleg tega je postavil tudi vprašanje, kakšni so notranji odnosi, osebni dohodki — povprečni, najnižji — in kako se formira OD.

Na vprašanja so odgovarjali tov. Zalar Slavko, finančni svetnik, Rudi Babnik, vodja finančne službe in Iva Mohorič, vodja ekonomske organizacijske službe.

Lahko zapišem, da je presenetilo predsednikovo izredno poznavanje ekonomskih odnosov, saj se ni zadovoljil samo z enostavnimi odgovori.

Razgovor, ki je v začetku izgledal čisto informativen, je kmalu prešel v debato, razgovor med strokovnjaki, političnimi delavci in samoupravljalci.

Tov. Kraigher je dejal, da nekatere rešitve v naši tovarni zaslužijo vso pozornost, nekatere pa bo treba naprej izpopolnjevati in spreminjati. Tako je npr. poudaril kot zelo napredno odločitev kolektiva, ko je le-ta sprejel nove amortizacijske stopnje — zaradi tega imamo možnost hitreje obnavljati stroje in naprave v naši tovarni — ni mu bilo pa všeč npr. premajhne pravice organov upravljanja v delovnih enotah. »Kot sami pravite,« je dejal tov. Kraigher, »enote odločajo le o delitvi osebnih dohodkov in o kadrovskih zadevah. Tak način pa delavce aktivno usmerja v to, kaj jih in kaj naj jih zanima. Če bi imeli več pravic tudi odločati o obnovi, rekonstrukciji in investicijah, bi jim nudili tudi več možnosti, da se ukvarjajo s širšimi zadevami. S tem bi njihovo zanimanje usmerili v dolgoročne probleme.

Tov. Kraigher je tudi opozoril na to, da so neutemeljene trditve, da delavci zahtevajo vedno večje osebne dohodke, da pa jih prihodnost njih in njihovega podjetja, nadaljnega obstoja in dela ne zanima.

Po njegovem mnenju bo potrebno imeti več razgovorov z najširšim kolektivom in tudi tam iskati dobre predloge.

Nedvomno pa je za to potrebno več zaupanja in gotovo tudi več dela.

V razgovoru so predsednika skupščine SRS tudi seznanili z našim položajem glede zalog, terjatev do kupcev ter o naših prizadevanjih za čimboljše izkoriščanje kapacitet.

Pri tem je bil omenjen tudi obrat I ter sodelovanje s Semperitom.

Na koncu razgovora se je tovariš Sergej Kraigher zahvalil za informacije in zaželel, da bi bila naša prizadevanja in naši načrti uresničeni.

JOZE STULAR

◀ Zgoraj levo: v spremstvu predstavnikov Save se je dalj časa mudil v novi hali za polizdelke pnevmatike.

Spodaj: V razgovoru v sejni sobi upravne stavbe ▼

Sava

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Stular — tel. 22-111, lok. 82 — Tisk in klisajski CP »Gorenjski tisk«

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VII. — STEVILKA 21

Kranj, 1. decembra 1967

Objektivni ali neobjektivni vzroki

Upravni odbor, 18. novembra
Za današnjo sejo upravnega odbora lahko rečemo, da je bila ena tistih redkih sej v naši tovarni, ki ni bila založena samo z informacijami, temveč je bil razgovor med strokovnimi delavci in člani upravnega odbora in predstavniki organov družbenopolitičnih organizacij.

Na seji so obravnavali poročila prodajne, razvojno tehnološke in službe za organizacijo proizvodnje. Za ta poročila so bile omenjene službe zadolžene na 13. redni seji upravnega odbora.

Na tej seji je bil sprejet takle sklep:

— Na upravnem odboru so na več sejah pri obravnavi operativnega plana proizvodnje poudarili, da so zaradi pomanjkanja naročil neizkoriščene kapacitete v več delovnih enotah (tehnični izdelki, klinasti jermeni, transportni trakovi, premazovalnica). Menil je (upravni odbor, op. ured.), da je treba zboljšati stanje. Da bi lahko v zvezi s tem sprejeli ustrezne sklepe, je zadolžil prodajno službo, službo za organizacijo proizvodnje in razvojnotehnološko službo, da izdelajo in upravnemu odboru poročajo do 10. novembra o vseh tistih izdelkih, ki jih prodajna služba ne more prodati in so zaradi tega proizvodne kapacitete neizkoriščene ali pa nastajajo zaloge ter iz kakšnih vzrokov je pri posameznih izdelkih prišlo do takšnega stanja. Poleg tega morajo službe predlagati tudi ukrepe za rešitev.

Vsako od navedenih služb mora izdelati samostojno poročilo.

Zaradi boljše razumljivosti sem navedel dobesedni sklep.

V vseh treh poročilih, ki so jih poslušali danes člani upravnega odbora, se je več ali manj jasno vlekla tale rdeča nit:

Vzroki za takšno stanje so v glavnem objektivni.

— V poročilu prodajne službe, ki ga je upravnemu odboru razložil tov. Marko Štuhec, vodja prodajne službe, je bilo rečeno, da povpraševanje po klasičnem gumiranem blagu ni veliko, da pa bi lahko delali drugo vrsto gumiranega blaga, če bi stroje v premazovalnici dodatno opremili.

Ing. Filip Majcen, vodja SOP, je to potrdil.

— Tehnologija pri proizvodnji klinastih jermenov je zelo slaba. Zaradi dolgotrajnih raziskav smo precej odjemalcev izgubili. Inženir Franc Prisljan, vodja razvojno tehnološke službe, je poročal, da njihovi strokovnjaki sistematično delajo na razvoju tega problema. Prvi rezultati polzkusov so ugodni in kaže, da bodo to rešili v najkrajšem času.

— Skupna proizvodnja transportnih trakov v Jugoslaviji je že zdaj večja, kot so potrebe. Na trgu nastopajo prodajalci, ki lahko zaradi svoje lokacije nudijo boljše prodajne pogoje.

— Vprašanje je, koliko je rekonstrukcija velopnevmatikarne utemeljena, kajti v zadnjem času prihajajo na trg štirje proizvajalci tega izdelka. Tako prihajamo do dileme, kako se v takšnem stanju obdržati.

(Upam, da sem »zadel« bistvo razlage.)

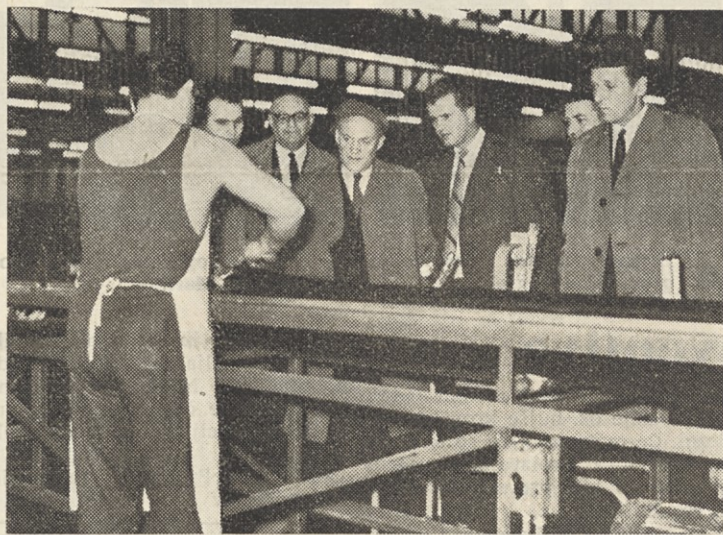
Razprava je pokazala, da so objektivni vzroki za neizkoriščene kapacitete slab izgovor. Na primer: Po nepotrjenih vestih je začel velopnevmatiko uvažati tudi Tobak, trgovsko podjetje iz Ljubljane. Potem proizvajalci velopnevmatik, ki so šele začeli ali pa nameravajo začeti s tako proizvodnjo. S tem nočem nikogar

žaliti. To so amaterji, bodisi uvozniki, bodisi proizvajalci. Postavlja se vprašanje: vreči puško v koruzo in prenehati s proizvodnjo, ali spustiti se v konkurenčni boj — z našo kvaliteto, tradicijo in s sposobnostjo.

— Nemalo časa se že ukvarjamo s tehnologijo klinastih jermenov. Do predkratkim, ko je glavni direktor »pritisnil«, naj se vendar zadeva premakne, skoraj ni bilo nikakršnih rezultatov. Zdaj se s tem intenzivno ukvarjajo in kot sem že zapisal, rezultati polzkusov so ugodni. Kaj pa prej? Bodo res potrebne občasne injekcije?

— Povpraševanje po klasičnem gumiranem platnu ni prenehalo v enem tednu niti v enem mesecu. Kaj pa prej? Menda so bila opozorila pravočasna?

In še karakteristično vprašanje: govorimo o (nepravilnih) organov upravljanja v delovnih enotah. Le-ti so živo zainteresirani za razprave o kadrovskih vprašanjih, formiranju in delitvi OD. Kaj pa razprave o kvaliteti, intenzivnosti dela, o odpadku za skladiščem (o našem zapisu o tem problemu ni razpravljali niti en delavski svet delovne enote, op. ured.)?

Konferenca predstavnikov
trgovske mreže

23. in 24. oktobra so se že drugič v tem letu sestali poslovodje osmih prodajal z namenom, da se pogovorijo o dosedanjem delu in prihodnjih nalogah. Že lansko leto so samoupravni organi izrazili željo po razširitvi trgovske mreže, delavski svet je zato sklenil, da odpre še eno trgovino, in sicer v Splitu. O tem smo v našem glasilu že poročali. Poleg tega sta v gradnji prodajalni v Nišu in na Reki, predvidena pa je tudi prodajalna v Kopru, za katero je lokal že preskrbljen. Zaradi teh novih prodajal se bo povečal promet trgovske mreže za 20%.

V prvih devetih mesecih je bil promet kljub težavam za 8% večji od planiranega, tako da bomo morali do konca leta realizirati še 17% predvidenega prometa, kar nam bo vsekakor uspelo. Po posameznih skupinah izdelkov pa je prodaja glede na plan naslednja:

veloplašči	123 %
velozračnice	23 %
avtoplašči	87 %
moped plašči	73 %
moped zračnice	109 %
gumijeve cevi	80 %
ost. gum. teh. blago	89 %
klinasti jermeni	34 %

transportni trakovi	—
pogonski jermeni	149 %
prevleke	—
gumirano platno	128 %
sanitetni izdelki	12 %
gal. zašč. izdelki	97 %
izd. za obutev	86 %
lepila	42 %

Prodaja velo in moped zračnic je, kot je razvidno iz gornje tabele, močno upadla zaradi tega, ker jih s povečanjem izvoza in prvoopreme naše prodajalne niso mogle dobiti v zahtevanih količinah. Nekaterih vrst klinastih jermenov, za katere je bilo veliko povpraševanje, dalj časa nismo imeli na zalogi. Kupci so bili zato prisiljeni, da so se obrnili h konkurenčnemu podjetju, kar se nam sedaj že maščuje. Podobno je bilo tudi s savanol lepilom. Treba bo precej naporov, da bomo spet pridobili prejšnje kupce. Več pozornosti bo treba posvetiti prodaji pogonskih jermenov, ker se je zanje v zadnjem času povečalo povpraševanje. Močno pa primanjkuje avtozračnic, posebno 8,25 x 20, katerih ni niti toliko, da bi z njimi lahko kompletirali prodajo plaščev, zato se raje obrnejo k drugim prodajalcem tovrstnega blaga.

(nadaljevanje na 2. strani)

Konferenca trgovske mreže

(nadaljevanje s 1. strani)

Prodaja cevi je zadovoljiva, vendar pa bi bila še boljša, če bi jih imeli v sezoni (aprila, maja) dovolj na zalogi.

Na seji smo sklenili, da bo treba posvetiti več pozornosti predvsem tistim artiklom, ki jih lahko uspešno prodamo le v času sezone. Zato bo treba skrbeti, da

bodo ti artikli pravočasno in v zadostnih količinah na zalogi. Tu gre predvsem za tlačilke ležalnih blazin, vrelna kapice za steklenice »stelera«, tesnila, podplatne plošče in zimske avtomobilske gume.

Ni pa dovolj, da se samo prodajne službe trudijo za večjo prodajo. Tu lahko mnogo pomaga proizvodnja, da izdela blago pravočasno in kvalitetno ter pri tem pazi na zunanji izgled izdelka, ker je od tega večkrat odvisna uspeš-

nost prodaje. Poleg tega bomo morali izboljšati embalažo naših izdelkov. Ta pomanjkljivost pa bo v kratkem odpravljena, ker je sodobna embalaža že v izdelavi.

Če upoštevamo, da so se tržne razmere po gospodarski reformi bistveno spremenile, da je treba kupca poiskati in ga tudi čimbolje postreči, za kar je potrebno mnogo več časa kot poprej, potem je nujno, da se v prodajalnah poveča število zaposlenih. Če pa še upo-

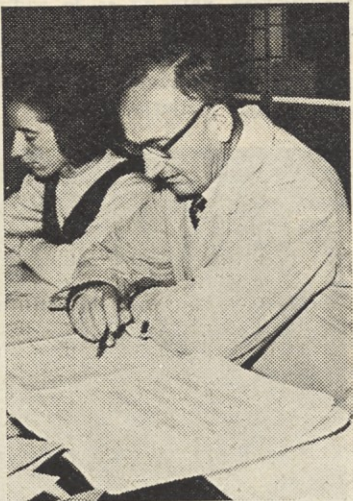
števamo, da bo plan prodaje trgovske mreže za prihodnje leto kar za 26% večji od letošnjega, potem je potreba po povečanju števila zaposlenih več kot upravičena.

Sestanek je pokazal, da so rezultati poslovanja trgovske mreže ugodni, saj kažejo zmanjšanje stroškov za 10%, kar je vplivalo na povečanje dohodka za 22%. S porastom prometa pa bodo rezultati še ugodnejši. Stanjko Matevž

Predstavljamo vam:

▲ Marko Štuhec, vodja prodajne službe

▲ Stanjko Matevž, ske mreže

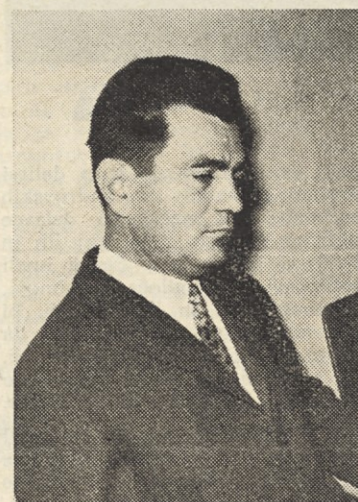
▲ Lazarevski Blagoje, poslovodja prodajalne Skopje

▲ Janjeković Ranko, poslovodja prodajalne Sarajevo

▲ Andrić Zdravko, poslovodja prodajalne Beograd

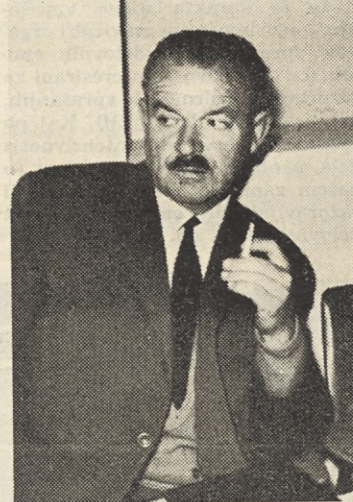
▲ Dolčić Zlatko, poslovodja prodajalne Osijek

▲ Perdić Ante, poslovodja prodajalne Split

▲ Hrstar Milan, poslovodja prodajalne Zagreb

▲ Keser Alojz, poslovodja prodajalne Maribor

▲ Lado Košnik, poslovodja prodajalne Kranj

Dr. Jaka Vadnjal: preventiva

Kot vsako leto je bil tudi v letu 1966 naš preventivni program usmerjen v tri dejavnosti:

I. Preventivni pregledi:

1. pred nastopom službe,
2. periodični pregledi,
3. sistematski pregledi.

II. Splošna preventiva

III. Posebne preventivne akcije

Naj že uvodoma povem, da je precejšen del našega dela na tem področju še nedokončan. Res je

sicer, da smo izdelali grobo analizo podatkov, ki smo si jih nabrali iz preventivnih pregledov, vendar je to vse premalo in ne daje prave slike o pojavljanju kroničnih bolezni ter o vzrokih njihovega nastanka. Za to potrebujemo veliko časa, ki ga na žalost nimata ne medicinska sestra ne zdravnik.

I. preventivni pregledi:

1. pred nastopom službe

Tabela I — Ugotovitve pri prvih pregledih pred nastopom službe

Število prvih pregledov (pred nastopom)	Sposobnost za delo	
	brez omejitve	le na določenem delovnem mestu
380	320	60

Ob pogledu na to tabelo se nam poraja dvoje vprašanj, ki ju bomo morali sčasoma ustrezno rešiti.

Prvo vprašanje se nam pojavi, ko primerjamo podatke gornje tabele s podatki, ki nam jih posreduje kadrovska služba tovarne.

Če primerjamo podatke, opazimo veliko razliko. Pred nastopom službe smo pregledali 380 ljudi, sprejeli pa so jih 60.

Ce še upoštevamo dejstvo, da je bilo samo 60 ljudi z omenjenimi sposobnostmi za delo, to je približno ena četrtina, potem je nujno potrebno, da se vprašamo: Zakaj take razlike? Znano je, da pozneje iz najrazličnejših vzrokov ne zaposle tistih, ki so bili odklonjeni na prvem pregledu za sprejem v službo. Menim, da je nujno, da do kraja izdelamo način sprejemanja na delo.

Drugo važno vprašanje so delavci, ki imajo le omejeno delovno sposobnost. Do sedaj velja pri nas

navada, da se odkloni vsakogar, ki pride s takim zdravniškim pričevalom. Včasih so pa tudi izjeme. Takoj je tu težak problem, ali so ti ljudje dejansko nesposobni za delo in zato ne morejo biti zaposleni v naši tovarni ali pa jih ne moremo ustrezno zaposliti. Kot zdravnik sem vedno v dilemi: na eni strani delavec s svojimi omejenimi sposobnostmi za delo, na drugi strani pa predpisi. Vem, da bi se dalo tega delavca zaposliti tudi pri nas, vendar po predhodnem psihološkem testiranju in po dodatnih pregledih. Vedno moram razlagati odklonjenim, kaj in kako je z njihovim sprejemom. Upam, da bo ta problem vsaj v letu 1968 rešen.

2. Periodični pregledi:

Hiter pregled podatkov odkrije zanimive in istočasno ne preveč razveseljive stvari. Dejstvo je, da je od pregledanih le 56,6% zdravih, medtem ko ima ostalih 43,4% razne lažje oz. hujše kronične bolezni. Če računamo, da so to samo »neposredni« proizvajalci, potem ne smemo biti preveč zadovoljni z rezultati.

Po svoje so tudi zgovorni podatki o razvrstitvi obolenj med navedenimi 43,4%. Številke nam povedo, da ima po eno kronično bolezen 40,6%, ostalih 59,4% pa po dve ali več kroničnih obolenj.

Zanimivo je vprašanje, kakšna so ta obolenja. Podatki nam povedo, da je kar 43,4% od pregledanih bolnih zaradi psihičnih, nevroloških motenj in alkoholizma. Dokaj manjše, vendar upoštevane vredno je število tistih, ki jih tarejo obolenja kosti in gibal, to je kroničnega revmatizma, obolenje križa, išiasa in podobno. Teh je 12,2%.

Že nekaj časa ugotavljamo, da je bilo zaradi teh obolenj izgubljenih veliko delovnih dni, kar dokazuje, da to le ni majhen problem.

Del, to je 22,2%, je tudi obolenj srca in ožilja. Nekoliko manjši je odstotek obolenj želodca in črevesja, to je 8,6%.

Omenili smo le štiri večje grupe kroničnih obolenj. Menimo, da niso pomembne samo zaradi večjega števila obolenj, temveč predvsem zaradi dejstva, da ti bolniki v kurativi zavzemajo približno 35% števila izgubljenih delovnih dni.

3. Sistematski pregledi.

Opravili smo preglede ZB. Podatki nam kažejo, da je le 15,5% zdravih, ostalih 84,5% pa ima razne kronične bolezni. To dejstvo nas ne sme začuditi, če vemo, kje je poreklo obolenj. Ko primerjamo njihovo stanje in udeležbo v

kurativi oz. v izgubljenih delovnih dneh, ugotavljamo, da so še vedno prvoborci NOB. Številke nam kažejo, da je članov ZB v tovarniški populaciji za 7,3% od vseh članov kolektiva in 4,4% pri celotnem številu izgubljenih delovnih dni v tovarni.

Tabela II — Pregledi in testiranje cardiovascularnega aparata vulkanizerjev

Stev. pregl.	Opravljenost		Rezultati Lpi					
	Za sprejem	per. pr.	1,5-2	2-3	3-4	4-5	nad 5	nič
105	7.—	98.—	2	31	37	22	3	10
100	6.70	93.30	1,1	29.5	35.2	21.1	2.9	9.5

Da nam bo jasen položaj, moramo vedeti, da pomenijo številke 1—4 zelo dobro do zadovoljivo, številke 4—5 komaj zadovoljivo ter nad 5 slabo.

Kot vidimo, je 66,6% primernih za delo vulkanizerjev, 21,04% komaj zadovoljuje pogojem oz. lahko omenimo, da so neprimerni za ta delovna mesta in da je 12,4% popolnoma neprimernih za to delo.

Obratna ambulanta je poslala te podatke strokovnim službam v

članov kolektiva in 4,4% pri celotnem številu izgubljenih delovnih dni v tovarni.

Iz sistematskih pregledov vulkanizerjev je razvidno naslednje:

tovarni, da premestijo prizadete na ustrezna delovna mesta.

II. Splošna preventiva:

Na tem področju dela še vedno samo medicinska sestra. Njena skrb je predvsem posvečena prehrani, prvi pomoči, delu z alkoholiki in sodelovanju pri raznih akcijah.

Pri prehrani je stanje razmeroma zadovoljivo, kolikor se tiče same higijene. To nam potrjuje spodnja tabela.

(nadaljevanje na 3. strani)

»Upokoјenci se zahvaljuјemo«

Svete Valentin nam je v imenu upokoјencev, ki so se udeležili izleta v Crikvenico, poslal daljši stavek v zahvalo kolektivu za pozornost.

Tov. Svete piše, da so bili vsi udeleženci izleta izredno zadovoljni, saj sta jim spremljevalec tov. Žigante in osebe v počitniškem domu v Crikvenici posvetila posebno pozornost.

»Ogled tovarne za upokoјence je bila odlična ideja,« piše tov.

Svete in nadaljuje: »Res je vse to vredno ogleda. Novi oddelki, cestišča, novi stroji, red in čistoča, zelenice. Presenečeni smo bili nad vsem. Kolektiv Save je v tako kratkem tako veliko napredoval. Vidno je, da se nadaljuje gumarska tradicija.«

Na kraju sestavka piše tov. Svete: »Upokoјenci se vam zahvaljuјemo za vašo pozornost, za to, da na nas ne pozablјate in tudi za trodnevni izlet.«

Dr. Vadnjal: preventiva

(nadaljevanje z 2. strani)

Tabela III:

Leto vzeti brisi	ustreza št.	%	ne ustreza št.	%
1965	79	55	70	24
1966	69	51	74	18

Po kvaliteti hrana ne ustreza najbolj, predvsem kar se tiče beljakovin (meso, jajca, mleko itd.) ter vitaminov (sveže sadje, zelenjava).

Prva pomoč v tovarni je komaj zadovoljiva. Z novim prostorom v obratu II bo prva pomoč precej pridobila, popolnoma pa ne bo urejena.

Delo z alkoholiki je poseben problem z ozirom na mnogo psi-

holoških vprašanj ter ne nazadnje na vprašanje lokacije same obratne ambulante.

Mnogo je še drugih vprašanj, ki smo jih le delno rešili (zdravstvena vzgoja, snaga v podjetju itd.).

III. Posebne akcije:

Cepili smo proti gripi. Z rezultati seveda nismo bili zadovoljni, saj se je dalo cepiti le 49,9 % ljudi. Da je cepljenje uspešno, je potrebno, da se da cepiti vsaj 65 odstotkov ljudi.

Iz tehtnih razlogov lani ni bilo ginekoloških pregledov žena naše tovarne. Letos ti pregledi so. Žene se zanje zanimajo, kar dokazuje veliko število prijav.

Poleg vsega pa se ukvarjamo tudi s finančnimi problemi. Iz zaključnega računa za leto 1966 so naslednji podatki:

Sava za preventivne storitve	Din 108.070.60 = 55,2 %
KZZSZ za kurativne storitve	Din 87.609.65 = 44,8 %

Skupno	Din 195.680.25 = 100 %
--------	------------------------

ali	
Sava za enega zavarovanca	Din 57.95 = 55,2 %
KZZSZ za enega zavarovanca	Din 46.97 = 44,8 %

Skupno na zavarovanca	Din 104.92 = 100 %
-----------------------	--------------------

Ti podatki nam povedo, da KZZSZ komaj s 44,8 % financira zdravstveno varstvo zaposlenega v tovarni, kar je zelo malo za tako obširno kurativo, kot jo opravljamo.

Po navodilih za osnovno zdravstveno službo pri medobčinskem zdravstvenem centru za Gorenjsko bi moral KZZSZ z ozirom na visoko število zaposlenih v tovarni financirati kompletno zdravniško ekipo, to je zdravnika in dve medicinski sestri samo za kurativo, medtem ko danes prispevajo za tako ekipo le 44,82 %.

V bodoče bo treba temeljito razmisliti o načinu in višini financiranja obratne ambulante s strani posameznih partnerjev. Obratna ambulanta Sava je z ozirom na znesek, ki ga daje kolektiv tovarne Sava za enega zaposlenega v preventiva močnejše razvijala.

ugodnejšem položaju kot druge obratne ambulante v Sloveniji, vendar menimo, da se pravičnejše določi višino sredstev, ki naj jih v bodoče prispeva gospodarska organizacija in KZZSZ.

S sredstvi, ki jih mora tovarna dajati v višji meri kot KZZSZ, in z nekaj dodatnimi sredstvi bi že lahko financirali omenjeno drugo zdravniško ekipo, ki je nujno potrebna, ker bo pri sedanjem številu zaposlenih v ambulanti preventivno delo sčasoma v celoti zamrlo, ker se mora sedanji medicinski kader povsem ukvarjati s kurativo.

Želja članov delovnega kolektiva obratne ambulante Sava in članov delovnega kolektiva tovarne Sava pa je, da bi se ravno prene Sava za enega zaposlenega v

Piše: BLAŽ STUDEN

Kako drugod in kako pri nas?

Na 14. seji je med drugim upravni odbor razpravljal tudi o poročilu, ki ga je podal Blaž Studen o svojih opažanjih na strokovnem obisku v nekaterih večjih zahodnonemških podjetjih in ustanovah.

Poprosil sem ga, naj tudi za nas pripravi kratek sestavek o tem, posebno še, ker je v poročilu nekaj zanimivih primerjav. Tovariš Stu-

den nam je pripravil naslednje:

Poročilo o strokovnem obisku v ZRN ne obsega samo socialne problematike, ampak še primer-

javo reševanja stanovanjskih vprašanj, regresiranje dopustov, varstvo pri delu, socialno zavarovanje in samoupravljanje. To so vsa tista vprašanja, ki so pri nas vsak dan predmet razprav in kritike. Zato je prav, da tem vprašanjem posvetimo malo več pozornosti. V poročilu primerjam reševanje navedenih vprašanj v ZRN in pri nas.

Stanovanjska problematika

Stanovanjske razmere delavcev v Zahodni Nemčiji niso samo stvar posameznika, temveč si podjetja prizadevajo, da imajo njihovi delavci ugodno rešeno stanovanjsko vprašanje. Značilno je, da podjetja pomagajo predvsem tistim delavcem, ki so že sami prihranili vsaj eno tretjino denarja za gradnjo lastnega stanovanja. Če delavec prihrani več, mu tudi podjetje nudi večje posojilo. Posojilo vračajo graditelji v obliki povečane najemnine.

Reševanje dopustov

Interes delodajalca je, da se delavec v času delovnega dopusta resnično odpočije in si nabere moči za nadaljnje delo. Zato podjetje regresira dopuste, vendar tudi pri tem najprej upošteva za-

nimanje posameznika. Če npr. delavec šteti in da v sklad z dopuste določeno vsoto, mu tolikšno vsoto izplača še podjetje.

Varstvo pri delu

Služba varstva je direktno podrejena direktorju podjetja in team se ukvarja predvsem s preventivo. Vsako poškodbo podrobno analizirajo in si prizadevajo odstraniti vzroke, ki so privedli do poškodbe, pa naj bodo to tehnični ali socialni. V tem teamu delajo: varnostni inženir in tehnik, zdravnik, glavni inženir obrata, v katerem se je poškodba pripetila, psiholog in socialni delavec.

Tak team bomo morali organizirati čimprej tudi v Savi.

Zaključek

O vsem sem dolžan povedati svoje mnenje in dati neko primerjavo. Namreč gre za dvoje bistveno drugače organiziranih družb, iz katerih izhajajo omenjeni interesi. V naši socialistični družbeni ureditvi je skrb za dobro delavčovo počutje osnova in cilj naših prizadevanj. Ugodni življenjski in delovni pogoji naj vplivajo na rezultate dela, vendar ne zato, da bi se s tem delom nekdo okoristil, temveč zato, da si življenjski standard še povečujemo in ustvarjamo še boljše razmere.

Cilj kapitalista, delodajalca, pa je iztisniti iz delavca čim več — za svojo, kapitalistovo korist.

v eni minuti

Kadrovska evidenca je nepopolna! ZAKAJ?

To vprašanje je bilo posebno v zadnjem času, ko so delavci prejeli odločbe o razporeditvi na delovna mesta, pogosto izrečeno. Vsak dan so prihajali člani kolektiva v oddelek za delovna razmerja in zahtevali, da njihove odločbe tam popravijo. Padali so očitki, da ima kadrovska služba nepopolno evidenco.

Evidenca resnično ni popolna, vendar kdo je temu kriv? Odgovor: krivi so velikokrat tisti, ki se na to evidenco pritožujejo. Da bo lažje razumljivo, moramo povedati, oziroma morate vi vedeti, kako evidenca sploh nastane.

Evidenca za delovnega člana kolektiva nastane takole: Vsak na novo zaposlen član kolektiva že ob sprejetju na delo pove osnovne podatke o sebi. Ti so potrebni za urejanje kadrovskih zadev. Tu se evidenca prične, ne pa tudi konča. Naprej pa mora vsak član kolektiva javiti kadrovski službi vsako spremembo, ki je nastala bodisi pri njem ali v njegovi družini. Ker se tega člani kolektiva ne držijo, ima oddelek za delovne odnose staro, nepopolno evidenco, nad katero se posamezniki pritožujejo. Gre predvsem za delavce, ki so bili v podjetju pred letom 1959. Namreč do tedaj tudi sistem evidentiranja delavčevih sprememb ni bil tako organiziran kot sedaj. Tedaj takšnih podatkov tudi kadrovska služba oziroma personalni oddelek ni potreboval.

Torej vsak član kolektiva je dolžan sporočiti spremembe v zvezi z njim ali njegovo družino takoj, ko le-te nastanejo. Le tako bo naša evidenca popolna in le tako se bomo izognili neupravičenim očitkom. Nazadnje pa še to: kadrovska služba pa bo morala poskrbeti za nastavev nove popolnejše evidence.

P. S. uredništva

Podobno se dogaja, da se posamezniki pritožujejo, da ne dobivajo našega časopisa. V 95 primerih od stotih so to taki, ki so se preselili, prišli od vojakov in podobno.

Ko boste javljali spremembe bivališča oddelku za delovne odnose, sporočite to tudi v uredništvo!

PREŠERNOVA DRUŽBA

Center za raziskovanje javnega mnenja pri Inštitutu za družbene vede v Beogradu je nedavno s posebno anketo med drugim ugotovil, da kar 46 % odraslih Slovencev ne prebere niti ene knjige na leto. Znano dejstvo pa je, da je le razgledan in kulturni človek lahko tudi dober samoupravljaec in proizvajalec.

Drug porazen podatek pa je ta, da pride na Slovenca letno 15.000 Sdin izdatkov za alkohol in samo 1.000 Sdin za knjige.

Na dlani je, da bodo prej ali slej potrebni znatni družbeni napor, da se zajezi nepopravljiva škoda.

Tako se začena pismo, ki smo ga prejeli pred dnevi.

V pismu je tudi prošnja, naj bi preko našega glasila obvestili naš kolektiv o knjigah Prešernove družbe.

Uredniški odbor je brez obotavljanja pristal na predlog, zato danes navajamo njihov celotni program za leto 1968.

Prosimo vse, ki se bodo odločili za nakup navedenih knjig, naj to sporoče na naslov: Prešernova družba, Pražakova ul. 1 p. p. 41/I — Ljubljana.

Redna knjižna zbirka Prešernove družbe za leto 1968 bo izšla v drugi polovici meseca novembra. V redni zbirki so:

1. KOLEDAR 1968, ki ima to pot dvojno velikost knjig in je bogato ilustriran. Med drugim ima 12 večbarvnih reprodukcij priznanih domačih umetnikov.
2. Miško Kranjec — IZ CESTE I. REDA, roman

To je povest že starejše generacije mladine, med 16. in 18. letom. Roman načena vprašanje moralne odgovornosti za nesreče na naših cestah.

3. Una Troy: SEDEM NAS JE, roman

Irska pisateljica nam v tem mikavnem delu prikaže vaško mater s sedmimi nezakonskimi

Zakaj se ne bi naročili na knjige Prešernove družbe?

otroki in zaplete, ko jim ljudje po podobnosti določajo očeta.

4. Venceslav Winkler: TISTI IZ ZELENE ULICE, mladinska povest

Pisatelj nam prikazuje življenje v eni naših mestnih ulic in vsa nasprotja pri starejših, razlike med besedami in dejanji. Otroci pa iščejo poti po svoje v življenje.

5. Franček Bohanec: SLOVENSKA BESEDNA UMETNOST

Avtor nam odkriva vrednost besedne umetnosti od nekdanih dni do današnjih časov.

Knjiga je tudi primeren pripomoček učencem osemletk in drugih šol.

Članarina je 20 ND.

DOPLAČILNE KNJIGE

1. Ing. Raoul Jenčič: MALI KMETIJSKI STROJI

Knjiga nam svetuje, katero orodje, priključke in pomožne naprave naj kmetovalci uporabljajo in kako naj z njimi ravna, kdaj si sami pomagajo in kdaj naj prepušče popravilo delavnici.

2. Vlada Marcon: S PLETILKO IN KVACKO

Pleteni in kvačkani izdelki predstavljajo veliko modo. V knjigi je obdelana tehnika dela, kroji in vse pomanjkljivosti. Zadovoljuje pa tudi vaši želji po novih vzorcih.

3. Andreja Grum: SODOBNO KUHANJE V DRUŽINI

Knjiga nas uvaja v uporabo tehničnih pripomočkov v gospodinjstvu, živilskih in industrijskih izdelkov in upošteva vse prehranske bogate in okusne jedi. Knjiga je bogato ilustrirana.

Doplačilne knjige so do izida po 5 ND.

Vsako izmed knjig (razen koledarja) lahko dobite vezano v platno, če doplačate 2,50 ND.

Po izidu bodo knjige 20 % dražje.

Zato pohitite z vpisom oz. naročilom pri poverjeniku Prešernove družbe ali pa v upravi, Pražakova ul. 1, p. p. 41/I Ljubljana.

▲ Zgoraj: Tudi dobra evidenca in natančno vodenje kartoteke pripomore k boljšemu delu v obratni ambulanti.

▼ Spodaj: Tovarišica Silva pri svojem opravilu.

Za novoletno številko pripravljamo dvojni obseg. Vabimo člane kolektiva, da nam pošljejo zanimive prispevke, bodisi iz tovarne bodisi zanimivosti od drugod. Prispevke oddajte do 15. decembra.

Taborniki so zborovali

Zdravo, sodelavci!

Oglašam se vam prvič in upam, da ne bo to moje pismo poslednje. Naj vas v začetku vse prav lepo pozdravim. Upam, da se boste spomnili sodelavca iz cevalarne, ki je pred kratkim zapustil vaš kolektiv in odšel na odsluženje kadrovskega roka.

Sedaj, ko sem se privadil vojaškemu življenju, večkrat razmišljam o civilnem življenju in z mislimi sem večkrat pri vas v podjetju. Da bi boljše spremljal vašo dogajanje v podjetju, vaše težave in uspehe pri delu, bi bil zelo vesel, če bi mi pošiljali vaše tovarniško glasilo. Upam, da mi boste to željo izpolnili in se vam že naprej najlepše zahvaljujem.

Celotnemu kolektivu, posebno sodelavcem cevalarne, želim mnogo delovnih uspehov v nadaljnjem delu in vas tovariško pozdravljam.

Posebno pozdravljam sodelavce Rajka, Petra, Juvana in vse ostale. Se en pozdrav in na svidenje.

PONGRAC Franjo
v. p. 6148/3 VE-12
Zagreb

Spoštovano uredništvo!

Minilo je že precej časa, odkar sem zapustil podjetje, v katerem sem se zelo dobro počutil. Zdaj sem na odsluženju vojaškega roka v Kumanovem.

Kot vsak vojak bi tudi jaz rad zvedel, kaj je novega in kaj se dogaja v podjetju. Zato se vam oglašam z željo, da bi mi pošiljali tovarniško glasilo na moj novi naslov, da bom vsaj na ta način seznanjen o delu kolektiva.

Pozdravljam vse nekdanje sodelavce in jim želim še veliko delovnih uspehov.

S tovariškimi pozdravi!

ZORC Marijan
v. p. 5887/20
Kumanovo — SRM

Spoštovani urednik!

Oglašava se vam iz Lovrana, kjer služi vojaški rok.

Prosiva vas, da nama redno pošiljate tovarniški časopis Sava. Preko časopisa bi želela pozdraviti vse sodelavke in sodelavce.

Za uslugo se vam že vnaprej lepo zahvaljujem in želiva obilo uspehov v poslovnem življenju.

Vaša sodelavca Ternar Ivan in Tači Fetah.

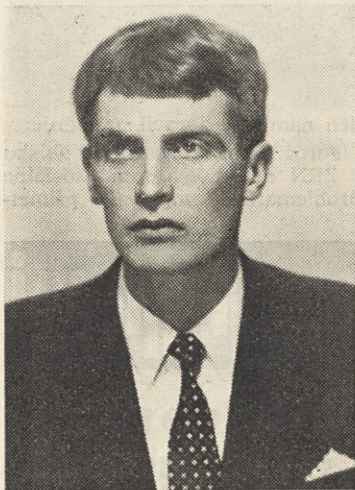
Dragi sodelavci — vojaki!

Vsem trem se za pisma in pozdrave najlepše zahvaljujem. Časopis boste redno dobivali na naslove, ki ste nam jih poslali.

Lepo pozdravljeni in oglasite se še kaj!

Urednik

Kakor vse organizacije je tudi taborniška imela svoj občni zbor in je polagala obračun svojega dela v pretekli mandatni dobi. Zbora se je udeležilo približno 30 tabornikov odreda Albina Drolca v naši tovarni. Prvi je spregovoril o delu taborniške organizacije tovariš Jože Brlečić, dosednji starešina. Dejal je, da je organizacija kljub težavam le nekaj naredila. Udeležila se je različnih akcij, kot so: pohod ob žici okupirane Ljubljane, orientacijski pohod na Bledu, pohod od spomenika do spomenika v Kranju in drugo. Večkrat so tudi organizirali izlete, kot: izlet na Kališče in Storžič, izlet na Govejek in podobno. Sicer pa je med člani organizacije

Thaler Peter, starešina tabornikov.

vladala zelo velika neresnost. Na sestanke so hodili vedno eni in isti člani, prav tako pa tudi na različne akcije. To je bilo približno 4 do 6 članov, ki so »aktivno« delali, čeprav je tabornikov v Savi okrog 50. Po poročilu tovariša Brlečića je spregovoril dosednji gospodar Jovo Mandič. Dejal je, da taborniška organizacija nima rekvizitov za svoje delo. Ni šotorov, kompasa, nahrbtnikov, zračnih pušk, daljnogledov in drugih stvari.

Res je, da smo imeli nekaj šotorov, vendar jih je sindikalna podružnica zaradi neresnega dela vzela in zdaj spadajo pod sindikat, taborniki pa so ostali brez njih. Poudaril je, da so z opremo ravnali zelo slabo. Niso se zavedali, da je to njihovo in da za to moralno in materialno odgovarjajo. V bodoče bomo morali take člane strogo kaznovati, ker bomo le s tem preprečili take probleme. Opozoril je tudi na to, da je precej rekvizitov izginilo. Zmanjkalo je precej stvari, kot so torbice, nahrbtniki. Krivce bo treba iskati in jih tudi primerno kaznovati. V bodoče bo treba urediti tudi prostore za taborniško opremo.

Po poročilu gospodarja in starešine je bila o tem diskusija, kjer so člani — taborniki postavljali različna vprašanja, o finančnih sredstvih, o obveščanju članov, o pridobivanju novih članov. Največ je bilo govora o finančnih sredstvih. Spraševali so, zakaj ni bila nabavljena nova oprema. Tovariš Brlečić je povedal, da je bil narejen program dela in predračun, ki so ga predložili koordinacijskemu odboru. Pozneje je bilo rečeno, da predračun sploh ni bil narejen in da zaradi tega tudi taborniki niso mogli dobiti finančnih sredstev.

Na občnem zboru smo sklenili, da vsakega člana, ki bo trikrat neopravičeno manjkal na sestankih, izključimo iz organizacije. Določili smo tudi dva člana, ki bosta skrbela za obveščanje članov in pripravljala članke za tovarniško glasilo Sava.

Na koncu je bil prejšnji odbor razrešen in izvoljen nov. Za no-

vega starešino je bil izvoljen gospodar mladinskega doma tovariš Thaler Peter, za načelnika tov. Jože Antolin, za tajnika pa tov. Bogdan Doles. Izvolili smo tudi nadzorni odbor, katerega predsednik je Ljubo Milosavljevič.

Novi odbor se je takoj sestel in sestavil okvirni program dela za leto 1967/68. Program vsebuje več akcij, izlete, tečaje za člane organizacije. Program dela je precej obširen in upamo, da se bo v večini tudi uresničil in da ne bo ostal le na papirju. Sklenjeno je bilo tudi, da se skliče sestanek vseh članov tabornikov. To je bilo že narejeno. Zbralo se je precejšnje število tabornikov, kljub temu da so bili nekateri iz opravičenih razlogov odsotni. Na sestanku smo razpravljali o pregledu članstva taborniške organizacije, programu dela in načinu izvedbe.

Tov. Thaler je poročal o sestanku občinske zveze. Povedal je, da bodo v občinsko zvezo izvoljeni iz našega odreda naslednji funkcionarji: tajnik, gospodar in blagajnik. Te člane je organizacija predlagala za občinsko zvezo na svojem prvem sestanku. Povedal je tudi, da bo letni redni občni zbor 11. decembra, katerega naj bi se udeležilo čim več naših tabornikov. 26. novembra bo v Ljubljani akcija »Ilegalec«, ki bo spomin

na okupirano Ljubljano. Akcija bo trajala dve uri in bo zaključena ob spomeniku Illegalca v Ljubljani. Akcije se bodo udeležili tudi naši taborniki.

Za 1. november so naši taborniki položili vence junakom, ki so svoja življenja žrtvovali za svobodo v Dragi (Begunje), v Kranju na Trgu revolucije in na grob tov. Marijana Beravs, ki se je smrtno ponesrečil pod Storžičem.

LOJZE STEFANEČ

Zakaj molčiš, Micka, mar posledic se bojiš...?

Tako nekako bi poet začel svoje današnje pismo. V zadnjih treh, štirih številkah ni bilo mojih prispevkov in nekateri se zaskrbijo, zakaj tako. Nekateri ugibajo, če sem rotirala kot toliko vodilnih ob zadnjih sklepih upravnega odbora.

Na eni zadnjih sej namreč je ta samoupravni organ ugotovil in potrdil, da so vsi delavci na vodilnih delovnih mestih upravičeni in sposobni, da ostanejo na dosegljivih položajih in položajčkih. Na seji so sicer pripomnili, da njihova izobrazbena struktura ni najboljša, toda... velik uspeh, kvaliteta dela, prizadevanja — to moramo upoštevati. Res so rekli, da to ni njihova zadnja beseda, zato se še nikar ne smejte.

No, pa nazaj k mojemu pismu. Nekateri ugibajo, če me niso »ušutkali«, kot temu sočno rečejo na drugem koncu SFRJ. Ne, tudi to se mi ni zgodilo, kajti kaže, da mojo rubriko vodilni vse manj berejo. Tako sklepam po njihovem obnašanju oziroma po odnosu do mene. Več ali manj so vsi prijazni, ustrežljivi, pripravljeni pomagati kjerkoli se to da. Včasih tega ni bilo, pa še zmerjal me je vedno kdo. Torej tudi to odpade.

Naslednji domnevajo, da sem odpuščena. Prijatelji, odpust pa ni tako enostaven. Če že delavskemu svetu to uspe, je še zunanje soodloščje. In če tam ne bi uspela, bi v skrajni sili ponudila kaki ovelineli rožici v objem svojega moža. Torej tudi to ni vzrok.

Veste, zakaj ne pišem? Enostavno se mi upira brskati po majhnih drobenih rečeh — velike gredo pa mimo.

Lahko bi npr. pisala o delavcu, ki ni zadovoljen s svojo analitsko oceno. Pripravljen je iti na maršalat. Toda zakaj, če pa nihče ni česar ne reče, da z našim dodatkom na staž nekaj ni v redu. Kje predlagateljem opravičilo, da dodatek na staž pripada tudi tistim, ki so prišli v tovarno pred šestimi leti, tistim, ki so pred desetimi leti udarniški pomagali graditi obrat II, pa dodatek na staž ne pripada.

Vem, rekli boste, delavski svet podjetja je to sprejel, potrdil. Prav, toda postavlja se še vprašanje, ali je delavski svet organ nad podjetjem, neka druga subjektivna sila, ali je to organ podjetja, predstavništvo, kjer nas ne more sedeti 1900? Po nekaterih njegovih sklepih sodeč — niha.

Lahko bi pisala o tem in onem. Toda zakaj o tem, če ne o ugotovitvah in predlogu, ter sklepu DS podjetja, da nihče, ki nima 100% analitske ocene, ne dela in ne more delati dobro. S tem mu je odvzeta možnost biti stimuliran za svoja prizadevanja, za svoje delo. Morda je res, da za večino velja. Toda da ne bo hude krvi, je bolje in najenostavneje posplošiti.

Vidite, zato ne pišem. Funkcionarji družbenopolitičnih organizacij ne sodelujejo več med seboj. Mislim, da bi moral sekretariat organizirati sodelovanje med političnimi organizacijami, pa ga ni. Tako se moči cepijo, na sejah organov upravljanja in v naših odnosih se to pozna.

Kljub neskončnim govorom, načrtom, konferencam, sestankom je narejena malo. Čez tri, štiri mesece bodo volitve v organe upravljanja. Tedaj nas bodo spet polna usta obljub za pomoč pri delu, to pa bo tudi vse. Kot letos, lani.

Marsikatera stvar (problem), ki sem jo »obravnavala«, iz delovnih enot, je odpravljena. Ponekod opozorilo niso vzeli zlonamerno in svojo napako odpravili. Nekateri pa pravijo: kdor ni z nami (kdor ne tolerira naših napak, pomanjkljivosti), je proti nam. Tudi funkcionarji.

Dosedanji rezultati poslovanja v letošnjem letu kažejo lep uspeh. Rezultati analize medsebojnih odnosov pa bi bili slabši. Temu so krivi tudi kvazi naprednjaki, nestrpnosti, borci za delavske (beri svoje) pravice.

To pot sem bila nekoliko »resnejša« kot ponavadi. Ne rečem, da je treba biti plat zvona, menim pa, da to niso nepomembne stvari.

Lep pozdrav

Micka Gumica

KAJ JE ZAME SREČA?

Vsak človek je včasih srečen. Vendar si mnogokrat želi še več, tako da nikoli ni njegova sreča popolna. Tako je tudi z menoj. Mnogokrat sem srečna, vendar si tudi v trenutkih sreče želim še več. Kaj pa je zame največja sreča?

Največkrat sem srečna zaradi dobrih uspehov pri atletiki. Mnogokrat pa sem tudi razočarana. Vendar si navadno tudi takrat, kadar dosežem dober rezultat, želim še več.

Mnogokrat me osrečijo tudi knjige, toda tudi te mi ne nudijo popolne sreče. Mnogokrat se mi zazdijo dolgočasne, mnogokrat umre v njih junak, ki mi je zelo ugajal, zato se sreča spremeni v žalost, katero večkrat dopolnim s solzami. Včasih pa sem ob njih le srečna.

Moja največja sreča je mama. Pri njej se lahko vedno potolažim, vedno me pomiri. Mnogokrat mi razloži stvari, ki jih drugače ne bi razumela. Z njo mi ni nikdar dolgčas. Zelo sem srečna, kadar me spremlja na tekmovanjih. Takrat mi je tudi na startu toplo pri srcu, saj vem, da me mama spremlja s pogledi in si želi, da bi bila zelo dobra. Navadno sem na takih tekmovanjih dobra in z mamom potem to proslaviva. Toda tudi če sem slaba (kjerkoli, tudi v šoli), vedno komaj čakam mamino, saj vem, da mi bo vlila novega poguma in me pomirila. Njej zaupam tudi vse stvari, ki se mi vsak dan pripetijo in nato mi iz svojih izkušenj svetuje, kaj naj storim. Zdi se mi, da brez njenih nasvetov v življenju ne bi nikoli uspela.

Mama je res moja sreča in obenem tudi moja najboljša prijateljica. Močno si želim, da bi me vedno spremljala in me tako vedno znova osrečevala.

NADA KLEMENC
7. č osnovna šola
Simon Jenko

Posetniki

MATE SINEK, KIMOVSK

Mate Sinek je inženir v razvojni službi. Uganite njegovo pravo ime ter priimek in stroko.

MIRKO HACE, BELONI IST

Mirko Hace je zaposlen v naši prodajni službi. Ali uganete njegovo pravo ime in priimek ter šolsko izobrazbo?